אלו טרפות פרק שלישי חולין

אתייקורי מתייקרי כי. נכנדין הם כמה שאני קועד אגלם והגאתם היא ואין זו מתנה: **כנפה.** הגרגרת סביב סביב להיקפה נקביס דקיס כנפה: **מצטרפין הנקבים לרובא.** אילו היו כולן מחוברים יחד היה רובא נספק טרפה: **ובגולגולת.** לגבי אהל המת תניא (אהלות פ"ב משנה ג) בהיא דכמה מסרון בשדרה קתני סיפא [1] ובגולגולת כדי שיעטל מן המי וימות הוי מסרון ולא מעטמא ואמרינן בבכורות (דף לח.) כמה יעטל מן המי וימות כמלא מקדח של רופאים ומני עלה דאם יש בו נקב אחד אחרון שאין עגול רואים אותו אם יתנו אחרו לעגלו והוי כמלא מקדח הוי מסרון או אפילו אין בו נקבים קטנים הרבה כולן מצטרפין למלא מקדח: **אלמא כיון.** דשיעור מסרון גולגולת כמלא מקדח הוא מצטרפין נקבים הקטנים למלא מקדח כאילו הוי חד נקב ולא יהבינן בהו שיעורא אחרינא: **והכא נמי.** תנ"ג [2] דבפסוקות שיעורא לרובא גבי נקובה תנן במתניתין (לקמן דף נד.) עד כמה תחסר עד כאיסר האיטלקי אלמא נקב הקנה טריפתו בכאיסר וגבי נקבים קטנים [3] בעי לאיסר לשעוריהו: **אישתמיטתיה.** להאי מקבה: **מצטרפין לרובא.** דהוו כפסיקה בעלמא דלא מיתסרא ויקבה בנפה נמי בדליכא מסרון: **ניטלה הימנה רצועה.** לאורכה דאיכא מסרון: **מצטרפת לבאיסר.** אי [4] כי מעגלת לה הויא לאיסר ערפה: **בעופא.** נקבים המסרון בעוף דליכא למימר בגרגרת דידיה כאיסר בכמה הוי שיעוריה: **מקפלו.** חוסך למטה מן הנקבים ובגדיהם עד שיוכל לקפל הרצועה שהן בה כלפי פי הקנה ומניחו למקום הנקבים ע"פ הקנה: **אם חופה.** בין הנקבים והשלם שבין נקב לנקב את רוב הקנה תנ"ג דבנקבים גרידי ליכא רובא: **עריפה.** הואיל ויש בהן מסרון ושיעור שמיכת נקבים זה לזה בנפה דהא אינקבה בנפה קיימינן: **וסימניך.** שלא תסכת שמועה זו ולא תימא כאיסר או מצטרפין לרובא: **נפיל.** כעין שעושין הנפה שמניחין שם יריעות זנב הסוס על פי העוגל. חה סימן יהא לך נקבה בנפה שאלת ומעשה נפה השיבון: **נפחתה כמין דלת.** ולא נטל הפחת אלא תלוי ועומד זקוף שם כעין דלת במזוזתו: **כדי שיכנס איסר לרחבו.** ושיעור גדול הוא זה מאיסר דהכא בענין נכנס ויוצא משום דאין כאן מסרון והדלת סותם את הנקב: **נסדקה.** לארכה. וקילא מכולהו דהיכא דנפסק לרחבה ברובא מתון שהריאה מוסכת למטה והלואר מושך למעלה ניתק והולך לגמרי ולא הדר מליס שולדר"ת בלע"ז אבל לארכה כל כמה שהלואר נמשך הסדק סוגר והולך הלכך הדר מליס: **חוליא.** טבעת שמעתי. יבעיני ראתה שהן שלש טבעות דלאמרינן במנחות (דף נט.) כדי שיכרוך ושנה ושלש הויא חוליא לגבי ליליא: **מה חוליא ומה חוליא.** למה לכם החוליות הללו דקאמר רב: הכי גרסינן **אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יונתן הכי** ולא גרסינן **איכא דאמרי:** הכי. דקאמר רבי יוחנן משהו למעלה ומשהו למטה אמרוה קמיה משמיה דרבי יונתן: **הכרין בבלאי.** רבי יונתן מבבל שליח: **כי האי טעמא.** לשבח קאמר: **מטבעת הגדולה.** כרבי יוסי ברבי יהודה ומתלוקתו בפ"ק (לעיל דף יח.) נקט לה מיהו אגן קיימא לן כרבי מנינא בן אנטיגנוס דמשפוי כובע ולמטה כשרה (לעיל יט.) דהייט למעלה מן הטבעת: **כנפי ריאה.** אוני ריאה: **הפחפוה.** כדמפרש רבא תחתונה כשהכהמה תלויה דהייט אונות קטנות שהיא עליונה כשאוחזין בקנה והריאה תלויה למטה: **כנפי.** כמות שהן נמתמין ופורשין כנפים למעלה אע"פ שהקנה יורד ביניהם **על מקום מיכונן: שאני אומר כל שפושטת לוארה ורובה.** ולא יותר לכך אני מפרש תחתונה שהיא עליונה שלא תאמר תחתונה כשאוחזין הקנה דהייטו כנגד כל הריאה: **אלא תאנם.** למשוך הסימנים חוץ לחזה בידי אדם: **אנסה עצמה.** לפשוט מאד לוארה בשעת שחיטה מהו: **ציקו.** ולאומרא וכן הלכה: **למטה מן החוט.** למקום שאין רואי לשחיטה: **נידון כריאה.** בנקב משהו ולא כרוב כגרגרת: **ר"ל איזהו חוזה.** לגבי חזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים: **הרואה את הקרקע.** אינו משכר מן הצלעות בגובה הצלדין כלום אלא השומן התחתון כמות שהוא [5] בחסרון שברלשי הצלעות: **למעלה עד הכרם וכו'.** ושיעור הרכו למעלה עד הכרם כשהבהמה תלויה לפסיט **קרמא עילאה.** המחובר לגולגולת מבפנים: **ואע"ג דלא אינקיב תפאה.** הקרום הרך [6] שהמוח מונח בתוכו: **חייפא.** שק כמו (כ"מ דף יד:) חייפא דקיטרי: **דמסגא כיה מוחא.** שהמוח מונח בתוכו: **כנגדו בכילים ניכר.** בכילי זכר אתה יכול להכיר [7] רגילת המוח שגם להן יש שני קרומים לגד הכים והאחד חילון ואחד שהכילים מונחים בו. ומתוך שקרום התחתון של מוח דק מאד ואין ניכר לגמרי וגראה כמות עלמו הוא נותן לו סימן בכילים: **כל מה שבקדרה.** בגולגולת עד שלא התחיל לגאת מן הקדרה ליעשות חוט שהרי חוט השדרה מן המוח הוא בא: **נידון כמוח.** בנקב משהו: **לימשך.** לגאת מן הקדרה לגד החוט: **נידון כחוט.** בפסיקת הרוב:

פולין

מצטרפין לבמלא מקדח. לאו משום דבעינ למיסתם כב"ש [8] אלא משום דב"ש [9] פירשו שיעור נקב שיעורא דב"ש: **אישתמיטתיה הא דאמר בו'.** ס"ד דרב ירמיה דאפילו בנקבים שיש בהם חסרון קאמר דמצטרפין לרובה מדנקט נפה דמשמע בנקבי נפה שיש בהם חסרון איירי [1] ומסיק דבשאין בהן חסרון איירי ולא נקט נפה אלא לומר דמלאה נקבים כנפה ולשון אישתמיטתי' קשה: **ניטלה** ממנה רצועה מצטרפת לבאיסר. תימה לישמועינן ניקבה וכ"ש לצועה: **בדי** שיכנס איסר לרחבו. פירוש לרחבו של איסר שיוסיכנו שם עד לרחבו ויכנס לאפוקי דלך עוביו: **אנסה** עצמה. שפשטה [2] רלאה יותר מדאי ליטול ירק בכור: **חותך** שתי צלעות מבאן ומבאן. פירש ר"ח שתים מכאן ושתים מכאן והאי חזה לא הוי בהמה דמשכת תמיד (דף לא.) שלא היו שם שוס צלעות כדתנן בפ' לא היו כופתין: מר

נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לבאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא בעופא מאי אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר [3]מקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה אמר רב פפא וסימניך נפיא [4]נפחתה כדלת אמר רב נחמן כדי שיכנס איסר לרחבו [5]נסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה וחוליא אחת למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה חוליא דקאמר רב אלא אימא [6]אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יונתן הכי אמר להו [7]ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חייא בר יוסף קמיה דרבי יוחנן [8]כל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר [9]כל שפושטת צוארה ורועה ובלבד שלא תאנם בעי רב חנינא ואיתימא רב חנניה אנסה עצמה מהו [10]תיקו יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מביניהו אנס בסימנים ושחט פסולה [11]ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה תנו רבנן [12]איזהו חזה זה הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרם חותך שתי צלעות משתי דפנות אילך ואילך וזהו חזה הניתן לכהנים: ניקב קרום של מוח: רב ושמואל דאמרי תרוייהו קרמא [13]עילאה אע"ג דלא אינקיב תתאה ואמרי לה [14]עד דאינקיב תתאה אמר רבי שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנה ביה מוחא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בביצים ניכר א"ר שמעון בן פזי אמר ריב"ל משום בר קפרא [15]מוח כל מה שבקדירה נדון כמוח התחיל למשוך נדון כחוט השדרה ומהיכן מתחיל לימשך אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי [16]כמין שני

פולין

אתייקורי הוא דמתייקרו בי אמר רב יהודה אמר רב ניקבה כנפה מצטרפים לרובא מתיב רב ירמיה [1]ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך אפילו יש בה נקבים הרבה מצטרפים למלא מקדח אלמא כיון דשיעורה מלא מקדח למלא מקדח מצטרפין ה"נ כיון דשיעוריה באיסר לכאיסר מצטרפין אישתמיטתיה הא דאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב [2]נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא אמר רבה בר בר חנה א"ר יהושע בן לוי ניטלה הימנה רצועה מצטרפת לכאיסר בעא מיניה רבי יצחק בר נחמני מרבי יהושע בן לוי ניקבה כנפה מהו אמר ליה הרי אמרו

מר

נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא בעופא מאי אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר [3]מקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה אמר רב פפא וסימניך נפיא [4]נפחתה כדלת אמר רב נחמן כדי שיכנס איסר לרחבו [5]נסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה וחוליא אחת למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה חוליא דקאמר רב אלא אימא [6]אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יונתן הכי אמר להו [7]ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חייא בר יוסף קמיה דרבי יוחנן [8]כל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר [9]כל שפושטת צוארה ורועה ובלבד שלא תאנם בעי רב חנינא ואיתימא רב חנניה אנסה עצמה מהו [10]תיקו יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מביניהו אנס בסימנים ושחט פסולה [11]ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה תנו רבנן [12]איזהו חזה זה הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרם חותך שתי צלעות משתי דפנות אילך ואילך וזהו חזה הניתן לכהנים: ניקב קרום של מוח: רב ושמואל דאמרי תרוייהו קרמא [13]עילאה אע"ג דלא אינקיב תתאה ואמרי לה [14]עד דאינקיב תתאה אמר רבי שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנה ביה מוחא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בביצים ניכר א"ר שמעון בן פזי אמר ריב"ל משום בר קפרא [15]מוח כל מה שבקדירה נדון כמוח התחיל למשוך נדון כחוט השדרה ומהיכן מתחיל לימשך אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי [16]כמין שני

פולין

מסורת הש"ס

א) [לקמן מ:], ב) [לקמן נד.], ג) [ספמיס פט: יפ"ן], ד) [תוספתא פ"ט הי"ג], ה) [לקמן מו.], ו) ני רש"ל וכגולגולת כש"א כמלא מקדח וכה"ל כדי וכו' ועי"ש שכתב שע"פ ברש"י ועיין רש"ל, ז) [נ"ל המות דכילים גם לכן וכו' ומתקר תיכת רבינת רש"ן], ח) [כאהלות פ"ב משנה ג].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והכא נמי אע"ג דבפסוקות הגרגרת שיעורא: (ב) ד"ה מצטרפ' לבאיסר אי כד מעגלה:

מוסך רש"י

נקב אחד ארוך. ונקדרה כמסרון (לקמן ז:). **מצטרפים למלא מקדח.** ומוב אינה מעמאה כאהל לגת שמאי, אלגמא בשדרה וגגולגולת כאהלות (פ"ב מ"ג) דהייט כדי שיעטל מן המי וימות, דהכי אמרינן בפרקין (נב:) גבי שדרה וכן לטרפה (לקמן נז:). **חברין בבלאי.** כ' יונתן מגבל היה ועלה לארץ ישראל (גיטין עח:).

שיטה מקובצת

א) ובבי נקבים קטנים נמי בעי כאיסר: ב) שהוא מתפרש בחסרוס שבראשי הצלעות: ג) הקרום הרך שהמוח מונח בתוכו הס"ד ומה"ד וסימניך למ"ד קרמא תתאה הס"ד: ד) יכול להכיר הרוצת המוח: ה) משום דב"ש פירשו שיעורן נקב: ו) שיש בהם חסרון איירי ומשני דבשאין: ז) אנסה עצמה שפשטה צוארה יותר מדאי:

רבינו גרשום

ניקבה כנפה. כלומר הגרגרת שניקבה ולא ניקבה במקום אחד אלא ברוב מקומות ניקב נקבים דקין מצטרפת לרובה כלומר אם בין כל הני נקבים שיעורן כרוב חללה טרפה. מתיב ר' ירמיה בר אבא ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך כו' מצטרפין לכמלא מקדח דשיעור נקב לגולגולת לענין טרפה כמלא מקדח: הכא נמי כיון דשיעוריו בכאיסר כו' כדבעינן למימר לקמן: נפחתה כדי שיכנס איסר לרחבו: בעופא מאי. כלומר בעופא דאין אנו יכולין לשער נקבים שיש בהן חסרון בכאיסר שהקנה אינו רחב כל כך היכי משערינן. מקפלו ומניחו על פי הקנה כו'. כלומר [ע"פ נקב הקנה]: וסימניך נפיא. כלומר כשם ששוטחין נפיא ע"פ העוגל כך שוטחין הכא ומניחו על

עין משפט נר מצוה

מד א מיי' פ"ב מהל' טומאת מת הל"ח:
מה ב מיי' פ"ג מהל' שחיטה הל' כג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לד סעיף ג:
מו ג מיי' שם פ"ט שם סעיף ד:
מז ד מיי' שם ועיין בהסגות וכה"מ טוש"ע שם סעיף ה וסעיף ו:
מח ה ו מיי' שם הלכה כד טוש"ע שם סעיף ז:
מט ז ח ט מיי' שם פ"א הלכה ו ז [ח] סמג שם טוש"ע יו"ד סי' כ סעיי' ג:
נ י מיי' פ"ז מהל' שחיטה הל"ח סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לד ס"י:
נא כ מיי' פ"ט מהל' מעשה הקרבנות הל"י:
נב ל מיי' פ"ו מהל' שחיטה הל"ג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לח ס"ח:
נג מ נ מיי' שם טוש"ע שם סעיי' ד:

לעזי רש"י

שולדר"א [שולדר"ת]. לחוך.
פורציל"א. חלל הצואר.

רבינו גרשום (המשך)

פי הקנה: נסדקה. כלומר באורך הקנה: הכי גרסינן ג) איכא דאמרי אמרוה רבנן קמיה דר' יוחנן משמיה דר' יונתן כי' כלומר כשאמרו משמיה דר' יונתן שבחה ואמר להו ידעין חברין בבלאי כו': אמר רבא תחתונה שהיא עליונה מחיים עליונה כשהבהמה מהלכת וכשתולין אותה תחתונה א"ל אני א' כדי שתפשוט צוארה ותרעה כו': ד) כלומר ר' יוחנן א"ל ר' יצחק בר יוסף וכלבד שלא תיאנס כלומר שלא יהא שום בר אדם אונסה אלא כדי שהיא עצמה תפשוט: אנסה עצמה מאי כלומר מי אמרי' בין דלאו כל שעתא אין צוארה כ"כ [פשוטה] אסור דלאו מקום שחיטה הוא או דילמא כיון דיכול לפשוט עד אותו מקום מקום שחיטה מקרי תיקו: נידון כריאה ונקובתו במשהו. כגנדי בביצים ניכר כלומר בביצים בהמה שיש שם שני קרומות וכל מה שבקדירה נידון כמוח עצם שהמוח מונח בו זו היא קדירה ואין מונח במקום אחד אלא חוריין יש בעצם שמונחת בשנים ושלשה מקומות והכי קאמר מוח שבמקום אחד וכל מה שסביב המוח בחוריין כולן נידונין כמוח ומה דינו של מוח ניקב קרום של מוח בכל שהוא טרפה: נידון כחוט השדרה ברוב עורו של מוח:

ג) וכ"ה גירסת ספר התרומה נרגיע כיון כגמ' כאן ועי' בכ"מ פי"ד מ' סימן ל"ד. ד) נראה דל"ל אמר ליה ר"מ בר יוסף לרי'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com